Մանզումէի Էֆքեար սէ-
նէլիք 300 նիւսխէ իթի-
պարըյլա, դըշարէթի խու-
թանալը իչին 2 լիրա օլ-
տուղու կիպի, Թաշրալար
իչին տախի սէնէլիք 250
նիւսխէ վիրիլէրէք, վէ
բուխթա բարասըտա իչինտէ
օլարագ քէզալիք 2 լիրա
տըր:
Նիւսխէսի 40 ար բարաեա
սաթըլմագտա տըր:

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻՒՆԱՏԻՒ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻՔԸՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

իլանաթըն պէհէր սաթըրը
պիրինճի տէֆա 3, իքինճի
տէֆա 2 վէ իւչիւնճիւ վէ
սայիր տէֆալար իչին 1 ղշ.
վէ իլան սըրասընա գօ-
նուլմաեան իլանըն սաթը-
րը 5 ղշ. տուր:
Մէքթուպ վէ սայիրէ
Գալաթատա Բէնքճէնպէն
բազարընտա վագը Նօ. 41
իդաէի խանընտա կարա-
պէտ Յ. փանոսեան իսմի-
նէ կէօնտէրիլէճէք տիր.

ՍԷՆԷ 10 | ١٢٩٢ | ՇԱՊԱՆ 9 | 1875 ՕԳՈՍՏՈՍ 28 ՊԷՆՃՇԷՆՊԻՀ | ԱԼԱՖՐԱՆԳԱ ՍԷՊՏԷՄԲԷՐ 9 | Ն 2907

ԻԼԱՆԱԹ

Les annonces pour la France sont exclusivement reçues à Paris chez M. E. Orain, 9, rue Drouot, et les annonces pour l'Angleterre chez M. E. Micoud, 81A Fleet Street, Londres E. C.

REVALESCIERE

Ն. 6

Լօնտրատա մուգիմ միւսիւ Պարինին, Րըվալէսիէր թէսմիյէ օլունան լէզիզ ու-նունու իսթիմալ խուէն, մուալիճէ ալմա-եարագ վէ պիլա մասարիֆ քէսպի սըհհէթ լըէր:

Իչ պու ուն թամ 28 սէնէ քէմալի մու-վաֆֆագըյէթլէ իսթիմալ օլունուպ պիր-տէ խիմլէրի պէյան օլունան խասթալըգ-լարա պիրէպիր իլաճ պուլունմուշ տուր: Եօնի, հազմ կիւճլիւյի, ֆէնա հազմ իթ-մէք, միտէ իւֆինէթի, միտէ աղըրըը, պալղամ, եէլ, հէըլիւէք, եիւրէք չարըը-թըսը, եիւրէք պուլանմասը, եէմէյի ա-արը վէրմէք, գուսմագ, գապըզ, խըշալ, սանճը, վէրէմ, էօքսիւրիւք, թըգնէֆէս, պօղուշ, պաշ տէօնմէսի, սըդընթը, գան թօբլանմասը, սինիր խասթալըգլարը, ույգուսուզլուգ, մէրագ, տօլաալ իլլէթի, գայիֆլիգ, գուվվէթսիզլիք, գանըզլըգ, բէնկսիզլիք. կէօզիւս խասթալըղը, պօ-ղազ խասթալըղը, նէֆէս գօգմասը, սէա գըսըլմասը, տամարլարը խաս-թալըղը, պիւթիւն գապը խասթալըղը, գալաճըյէր վէ պէօպրէք վէ [illegible] խասթալըգլարը, վէ կէրէք եավթագտան գալգըլտըղը վագըթ վէ սօան սարմուսագ վէ պու կիպի գօգուշու եէմէք եէնիլտիկի վէ հաթթա թիւթիւն իչտիքտէն սօնրա իչըէթ խուլուսի սըրասըտա աղըզտան կէ-լէն լէֆէնա գօգու: Պունտան մաատա իչլու-ուն, չօգ էյի պիր եէմէք օլուպ, չօճուգ-լարա մախսուս օլան խասթալըգլարըն էօնիւնէ ալըր: Պու իլաճտան 85 պին քիչի էյիլէշմիշ օլուպ, պունլարըն իչինտէ մատամ լա տիւչէս տը Գասթլէսթիւարթ, վէ տիւգ տը Բըլ Խուզօվ, վէ մատամ լա մարգիզ տը Պըրէհան, վէ Ինկիլթէրրա ասըլզատէկեանընտան լօրտ Ըսթիւար տը Տըսի վէ մուալլիմ տօքթօր Վիւրզէր վէ տօգթօր Պէնէք վէ պայիհէլէմ պուլունմագ-տատըր:

Ն. 6

Ն. 65,811

Ա. Պըրլէնըլիէր նամ բաբաս, սէքիզ սէ-նէ եէմէյի կիւճ հազմ իթմէք իլլէթինէ միւպթէլա օլտուղու վէ հէքիմլէր պիր գաչ այտան էօլիւր տէյի պիլտիրմիշ օլտուգլա-րը հալտէ քէսպի աֆիյէթ էյլէմիշ տիր:

Ն. 62,476

Սէնթ Ռօմէն Տէզիէ (Սաօն է Լօար)

Էֆէնտի — Շիւքըր թանըըրըեա, օն սէքիզ սէնէ միտէ վէ սինիր խասթալըղընտա տիւ-չար օլուպ, պայիֆլէնմիշ վէ հիճէլէրի թէր-լէմաէյիմ հալտէ Պարինին Րըվալէսիէրի իլէ էյիլէշտիմ: Բաբաս, Ժ. ԳՕՄԲԱՐԷ

Շէհատէթնամէ Ն. 69,719

Միտէ թութուլմասընտան վէ միճուտին պիր մաճէլլէմէ սու հասըլ օլմասընտան հա-սըլ օլան չիւքինլիքտէն իւչ քիշի սալալը: Սօլուգտան իլէրի կէլմիշ էօքսիւրիւք տա-քիքէսինտէ տէֆ օլուր: Միտէ թութուլ-մասը վէ միտէ խասթալըգլարը իչին պի-րէպիր իլաճ օլուպ, մէրագը տախի տէ, խուէր: Բաբաս, Լանժըվէն

Ն. 48,816 — Մէշհուր տօքթօր Րիւտօլֆ չէհատէթնամէսի

Պօն, 19 յուլիս 1855

Րըվալէսիէր պիր չօգ խասթալըգլարտա մէսէլա, տօլաալ իլլէթի (տիապէթ) գապըլ վէ իսհալ վէ պէլվէ սիտիք գապը խաս-թալըգլարը վէ թաշ իլլէթի վէ էլ վէ ա-եագ պիւզիւլմէսի չէքիլմէսի վէ մաեասըլ վէ ագճիեէր տամարլարը վէ վարաճիեէր վէ էօքսիւրիւք իչին սայիր իլաճլարըն եէ-րինի թութար:

Մէգքիւր ուն, էթտէն տէօրթ գաթ զիեատէ պէսլէյիճի օլտուգտան մաատա, սայիր իլաճլարտան ֆիեաթճա էլլի գաթ քեարլը տըր. 1/2 ինկիլիզ լիթրասը 5.25 ֆրանգ վէ 1 լիթրասը 6 ֆր. վէ 2 լիթրասը 8. ֆր. է 5 լիթրասը 21 ֆր. վէ 12 լիթ-րասը 41 ֆր. վէ 24 լիթրասը 80 ֆրանգ տըր: Րըվալէսիէր Պիսքիւիլէրի, աղըզ վէ միտէ-յէ սէրինլիք վէրտիյի կիպի, տէնիզտէ պի-լէ եիւրէք պուլանմասը վէ իսթիֆրաղըն էօնիւնէ ալըր:

Զօգօլալը Րըվալէսիէր ունու իշտահ ա-չար, եէմէյի հազմ իթտիրիր, ույգու կէ-թիրիր, վէ էն գայիֆ ատամ վէ չօճուգ-լարա գուվվէթ վէրիր վէ սէմիզլէնտիրիր վէ հէրարէթ վէրմէյէրէք էթտէն վէ ատի չօգօլատան օն գաթ զիյատէ իւսանը պէսլէր:

Սաթըլան մահէլլի Եէնի ճամի սօգա-ղընտա Ն. 16 վէ 18 վէ 20 նիւմէրօլու Տէլլա Սուտա էճզախանէսի տիր:

Տիւ Պարրի է գօմբանիա 26 Բարիս. Վանտօմ, Բարիս:

LONDON ET LANCASHIRE FIRE INSURANCE COMPANY

ԼԸՆՏԸՆ ԷՆՏ ԼԷՆԳԷՇԱՅԸՐ ՖԱՅԸՐ ԻՆՇԻՈՒՐԷՆՍ ԳԸՄԲԷՆԻ

[illegible] գումբանեա, խանէ, մօպիլ-եա, մաղազա, էմթաա վէ զայրիհիմ եանղընա գարշը սիկուրթա իտիպ, սի-կուրիթա իթտիյի խանէ վէ էմթաա վէ սայիրէ եանտըղընտա պէշտէլինի անի-տէ թէէտիէէ իտէր:

Սիկուրթաեա տայիր հէր յէնի էչին միւ-րաճաաթ Մալթատա միւրաճաաթ իտիլմէսի: Ն. 13 Խավէար խան, Գալաթա

Աճէնթօ, ՀԱՐՎԷՅ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱ

LA SOCIÉTÉ D'ASSURANCE
CONTRE L'INCENDIE
De Hambourg-Brême,

ՀԱՄՊՈՒՐԿ-ՊԸՐԷՄ
ԱԹԷՇ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Մէզգիւր գումբանեա, խանէ, մօպիլ-եա, էմթաա վէ զայրիհիմ աթէշէ գարշը սիկուրթա իտէր: Գալաթատա Գարանթինա սօգաղընտա 4 նիւմէրօ-լու մաղազատա պաշ աճէնթօ միւսիւ ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿԷ միւրաճաաթ իտիլ-մէսի

ՏՕԳԹԷՕՐ Կ. ՃԷՐԱՀԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Էֆէնտիի միւմայիլէյհ, Պէշիկթաշ-տա, Թրամվայ սթասիօնու գարշըսըն-տա վագը օտալարտա, հէր կիւն սա-պահըն սաաթ պիրինտէն իւչէ գատար խաստալարը գապուլ, վէ սայիր վագըթլար տախի միւլքէթա իլէ կիտէն քէյֆիյէթլէ-րի գապուլ իտէճէք տիր:

Տօգթօր Կ. Ճէրահեան էֆէնտի, պէ-սուգլուղու իլէ Ֆրէնկի իլլէթլէրի հագ-գընտա այրըճա քէսպի մէհարէթ էյլէ-տիկինի տախի պէյան իտէր:

ԻՏԱՐԷԹ ԱՋԻԶԻԵԷ

Իշպու 1291 սէնէսի Թէմմուզըն 20 [illegible] [illegible] իւրիւլէն [illegible] [illegible] Ազիզիէէ վափուրլարընըն վագըթ հարէքէթլէրի:

Ս. Տ. ԱՏԱԼԱՐՏԱՆ ՔԷՕՓՐԻՒՅԷ

11 45	Բէյքօզտէն, Գարթալ, Մալթէ-փէ, Պօսթանճը: (Եալընըզ Անա-տօլու ճանիպինէ.)
12	Պիւյիւք-ատատան Խարգօմ, Հէյպէ-լի, Պուրկազ Գընալը:
1	Պիւյիւք-ատա, Խարգօմ, Հէյպէլի:
1 15	Բէնտիք. Գարթալ. Պէօյիւք ատա. Խագօմ. Հէյպէլի. Պուրղազ. Գընալը:
3 30	Գարթալտան Պէյիւք ատա, Խա-գօմ. Հէյպէլի. Գընալը: Իշ պու սէֆէր ճումա կիւնլէրի իճրա օ-լունմաեաճագ տըր:
8	Բէնտիքտէն, Գարթալ, Պիւյիւք-ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը, Գատը քէօյ.

ՔԷՕՓՐԻՒՏԷՆ ԱՏԱԼԱՐ ԹԱՐԻՖԻՆԷ

1 45	Մալթէփէ. Գարթալ: (Պու սէֆէր ճումա կիւնլէրի իճրա օլունմաեա-ճագ տըր.)
2 30	Գատըքէօյ. Գընալը. Պուրղազ. Հէյպէլի. Խագօմ. Պէօյիւք ատա. Գարթալ. Բէնտիք:
8 45	Գընալը: Պուրկազ, Հէյպէլի, Խա-գօմ. Պիւյիւք-ատա, Գարթալ, Բէնտիք: (Ճումա իրթէսի ախշամ-լարը 8 30.)
9 45	Հէյպէլի, Խագօմ, Պէօյիւքատա:
10 10	Պօսթանճը. Մալթէփէ. [illegible] [illegible] Անատօլու ճա-նիպինէ:
10 45	Գընալը. Պուրկազ. Հէյպէլի, Պիւ-յիւք-ատա:

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ ԻՃՐԱ ՕԼՈՒՆԱՃԱԳ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

ԱՏԱԼԱՐՏԱՆ ՔԷՕՓՐԻՒՅԷ

11	Պէօյիւք ատա, Հէյպէլի Մալթէփէ
11 45	Բէնտիքտէն Գարթալ, Պիւյիւք-ա-տա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը. Պէօյիւք ատատան Խագօմ, Հէյ-պէլի. Մալթէփէ:
8 15	Բէնտիքտէն Գարթալ Պիւյիւք-ատա Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը, Գա-տըքէօյ.

ՔԷՕՓՐԻՒՏԷՆ ԱՏԱԼԱՐԱ

1 30	Գատըքէօյ, Մալթէփէ, Հէյպէլի, Պէօյիւք ատա, Գարթալ, Բէնտիք:
2 30	Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Խա-գօմ, Պիւյիւք-ատա:
10	Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պիւ-յիւք-ատա, Գարթալ, Բէնտիք:
10 45	Մալթէփէ, Հէյպէլի, Պէօյիւք ատա.

ԳԱՏԸՔԷՕՅ ԹԱՐԻՖԻ

ԵԷՎՄԻԵԷ ԻՇԼԷՅԷՆ ՍԷՖԷՐԼԷՐ		ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ	
Քէօփրիւտէն	Գատըքէօյտէն	Քէօփրիւտէն	Գատըքէօ
Ս. Տ.	Ս. Տ.	Ս. Տ.	Ս. Տ
11 30	11 30	12	12
12 15	12 15	1	1
1	1	2	2
1 45	1 45	3 15	3 15
2 30	2 30	4	4
3 15	3 15	5	5
4 15	4 15	6	6
5 30	5 30	8 15	8 15
8 15	8 15	9	9
9	9	10	10
9 45	9 45	11	11
10 30	10 30	12	12
11 15	11 15		
12	11 45		

Գատըքէօյ սէֆէրլէրինտէն պագըէր

[illegible] Թագսիրինտէ Հայտար բաշայա [illegible] [illegible]:
Ազապգապու [illegible] [illegible] [illegible] պէնճշէնպէհ կիւ-նիւ [illegible] իթիզարէն

ԱՅԻՍԹԷՖԱՆՕՍ ԹԱՐԻՖԻ

Եէվմիէ սէֆէրլէր

ՍԱՄԱՉԼԱՐԸ ԱՅԻՍԹԷՖԱՆՕՍՏԱՆ ՀԱՐԷՔԷԹ

Ս. Տ.	
11 45	Այիսթէֆանօստան Մաքրի-քէօյ Սամաթեա, Եէնի-գաբու, Գում-գաբու.
1 30	Այիսթէֆանօս, Մաքրիքէօյ Սամաթեա

ԱԽՇԱՄԼԱՐԸ ՔԷՕՓՐԻՒՏԷՆ ՀԱՐԷՔԷԹ

Ս. Տ.	
9 45	Սամաթեա, Մաքրիքէօյ, Այիսթէֆանօս
10 30	Գումգաբու, Եէնի-գաբու, Սա-մաթեա, Մաքրի-քէօյ, Այիսթէֆանօս.

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԸՐԻ ՍԱՄԱՉԼԱՐԸ

11 45	Այիսթէֆանօս Մաքրիքէօյ Սա-մաթեա.
	Ախշամ
10	Ֆիլօրեա Այիսթէֆանօս Մաքրի-Սամաթեա Եէնիգաբու
	Քէօփրիւտէն ատալարը
2 15	Եէնի գաբու Սամաթեա Մաքրիքէօ Այիսթէֆանօս Ֆիլօրեա.
	Ախշամ
12	Սամաթ. Մաքր Այիսթէֆանօս

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԹԱՐԻՖԻ

ՔԷՕՓՐԻՒՏԷՆ Ս. Տ.		ՀԱՅՏԱՐՓԱՇԱՏԱՆ Ս. Տ.	
12 10	Գաթար 2 Ն.	1	[illegible] 3 Ն
2 —	4	2 30	1 »
3 15	6	4 55	5
5 58	14 8	6 10 (*)	15 »
5 30 (*)		8 15	13
6 35 (*)	16	9 —	15
8 15	10	11 25	9 »
9 — (*)	18	12 10 (*)	7
10 45	20—12		9

(*) Եալընըզ ճումաա վէ բազար կիւնլէրի ճումա վէ բազար կիւնլէրի 9—45

Իտարէյի Ազիզիէ վափուրլարընտան Մուտանեա վէ Կէմլիք իսկէլէլէրինէ իշլէ-մէքտէ օլան Հայրէթթին Մուտանեա վէ Սիւրէյեա նամ վափուրլարըն իշ պու 1291 սէնէսի մայիս իպթիտասընտան իթիպա-րէն Տէրսաատէթլէ մէզքիւր իսկէլէլէր պէյնինտէ սուրէթը սէյր ու սէֆէրլէրինի միւպէյյին ճէտվէլ տիր:

ՏԷՐՍ ԱՏԷԹ ՔԷՕՓՐԻՒՏԷՆ ՎԱԳԹԻ ՀԱՐԱՔԷԹԼԷՐԻ

Սաաթ
12 Ճումա իրթէսի կիւնլէրի եալըն Մուտանեայէ.
2 Սալը կիւնլէրի Մուտանեա եէ վէ Կէմլիկէ.
12 Չարշանպա կիւնլէրի եալընըզ Մու-տանեաեէ.
2 Ճումա կիւնլէրի Մուտանեա վէ Կէմլիկէ.

ԿԷՄԼԻՔ ՎԷ ՄՈՒՏԱՆԵԱՏԱՆ ՀԱՐԷՔԷԹԼԷՐԻ

Սաաթ
7 Ճումա իրթէսի կիւնլէրի կիւնտիւզ Մուտանեատան Տէրսաատէթէ.
9 Բէնճշէնպէհ կիւնլէրի սապահլաէըն Կէմլիքտէն Մուտանեաեէ վէ անտէն Տէրսաատէթէ.
7 Չարշանպա կիւ լէրի կիւնտիւզ Մու-տանեատան Տէրսաատէթէ.
9 Բազար կիւնլէրի սապահլաէըն Կէմ-լիքտէն Մուտանեաեէ վէ անտէն Տէրսաատէթէ.

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Խարիճիյէ Նազըրը տէվլէթլու փաշա հազրէթլէրի պիր գաչ կիւնտէն պէրու նամիզաճ օլտուգլարը ճիհէթլէ Պապը Ալիյէ կէլէմէտիգլէրի կիպի, տիւնքի չարշէնպէհ կիւնիւ տախի մէճլիսի խասսա պուլունամամըշ տըր:

—Սըրպ իմարէթինին Տէրխասատէթ գարու քէթխիւտասը միւսիւ Մակաչինօվիչ սալը կիւնիւ Պապը Ալիյէ կէլէրէք պիր խայլի միւտտէթ սատրազամ հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ էյլէմիշ վէ պու էսնատէ սատարէթ թէրճէմանը հազըր պուլունմուշ տուր:

—Կէչէնլէրտէ Գարատէնիզէ ազիմէթ իթտիյէնի եազմըշ օլտուղումուզ Սուլթանիէ նամ վափօրը հիւմայուն, տէօրտիւնճիւ օրտույի հիւմայունտան Թըրապզօնա կէլմիշ օլան իքի թապուր բիատէ վէ իքի թապուր թալիմը ալարագ օրատան Տէրխասատէթէ կէլէրէք Գումգաբու էօնիւնտէ լէնկէրէնտազ օլմուշ վէ տիւն ախշամ վէնէտիք քէօրփէզինէ միւթէվէճճիհէն Տէրխասատէթտէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր:

—Պապը Սէրասքէրինին Եէնի-ճամիտէքի անպարը Տէմիր գաբու թարաֆլարընա նագլ իտիլմիշ վէ էսկի ամպար մահէլլինտէն Մըսըր չարշըսընա պիր գաբու աչըլըբ տէրունինէ տախի տիւքքեանլար եաբըլմըշ տըր:

———

Պէլկըրատտան սեպտեմբեր 6 թարիխի իլէ կէլէն թէլէկրաֆա նէզարէն, հէր նէ գատար Սըրպըլար էքսէրիսի մուհարէպէ էֆքեարընտա պուլունուեօրլար իսէ տէ, Սըրպ իմարէթի չիմտիյէ գատար կէօսթէրմիշ օլտուղու էֆքեարը միւսալիհանէսինտէն վազ կէչմէեէճէք կիպի կէօրիւնիւր: Մէզքիւր թէլէկրաֆա [illegible] օլունտուղու միսիլլու, Սըրպ իմարէթի [illegible] հուտուտատան կէչմէսինի մէնն իյլէմիյէսի տիւէլի էճնէպիյէյէ ըսմէն պէեան էյլէմէսի իլէ պէրապէր եէնի հէյէթի միւտիրան պունտան պէօյլէ տէվլէթի Ալիյէ իլէ օլան միւնասէպաթընտա նէ մէսլէքտէ պուլունաճաղընը տէրմիան իթմիշ տիր: Իշթէ Սըրպ իմարէթի պու թէտպիր իլէ քէնտի տէրէճէ պիթարաֆլըգ բօլիթիգասընը իլթիզամ վէ Պապը Ալինէ էմնիյէթ իթա էյլէմէքտէ պուլունտուղու անլաշըլըր:

Սըրպիսթանըն իշպու պէեանաթը Ռուսչուքիանըն ըսմէն քիւշատընտան էվվէլ Սըրպ գապինէթօսու տէվլէթի Ալիյէ հագգընտա էֆքեարը խասըմանէտէ պուլունմագ թարիգինէ կիթմէյէճէյինի Ռուսչուքինաեա անլաթմասը կիպի պիր ֆայիտէ տախի վար տըր. չիւնքի քի պու թէտպիրին Օսմանլըլարը մուհարէպէ արզուսինէ սէ[illegible]նէթ պախշ օլաճագ պիր թէսիրի օ[illegible]ագ տըր:

Պօսնատա իսեանըն թէսքինի վէ Հէրսէքտէ վուգու պուլան մուհարէպէլէրին ազալմասը, [illegible] էֆքեարը հարպիէսինի թատիլէ խայլիտէն խայլի մէտարը օլաճաղընը տախի պէեան իտէլիմ:

Վէլհասըլ բըրէնս Միլանըն րիասէթ իտէճէյի Ռուսչուքինանըն քիւշատը էսնասընտա միւշարիլէյհին իրատ իտէճէյի նութգ տախի, պիր գաչ կիւն ազտէմ պաշգա էֆքեարտա պուլունան հէյէթի սիւքիւնէթէ տավէթ մէտարը պուլունաճագ տըր:

Մահզա Պէլկըրատտա վէ սայիր եէրտէ սէօյլէնէն վէ եազըլանլարա պագըլըրսա, իտիլէն արզուլէր պիհուտէ օլաճագ տըր, զիրա Սըրպիսթանտան ալընան պիր մէքթուպտա, էկէր հէյէթի միւտիրան թէէխխիր մէսլէքինի իթթիխազ էյլէր իսէ. պու քէյֆիյէթ Օպրէնօվիչ խանէտանընա մուղիր պիր վէճհ իլէ խիթամ վէրմէյի մուճիպ օլաճաղը տէրմիան իտիլմիշ վէ տիկէր պիր մէքթուպտա իսէ էֆքեարը տէրէճէսէ գատար քէսպի հէյէճան էյլէմիշ քի էկէր բըրէնս Միլան հարպ թարաֆընա մէյլ էյլէմէզ իսէ, օ վագըթ էսքի միւտիրանընըն բօլիթիգասընա ավտէթ օլունաճաղը կէօսթէրիլմիշ տիր:

Իշպու մէքթուպլարը եազան մուխպիրլէր տախի զիհատէսիյլէ բըրէնս թարաֆտարը օլանլարըն էֆքեարը հարպիէսինի իլթիզամ էյլէտիյի աշիքեար տըր: Պինաէն ալէյհ պունլարըն իմիւտլէրինին էսէրի օլան իշպու էֆքեարլարընա օ գատար իթիմատ օլունմամալը տըր վէ պունունլա պէրապէր Սըրպիսթանտա հալը հազըրըն բէք աղըր օլտուղու տախի պիլինմէլի տիր: Էկէր չիմտիյէ գատար պիր ֆէնալըգ զուհուր իթմէտի իսէ վէ պունտան պէօյլէ, մէմուլ օլունտուղու միսիլլու զուհուր էյլէմէզ իսէ, պու խուսուս բըրէնս Միլանըն նիեաթը գավիեսի վէ տէվլէթլէրին ղայրէթի սէմէրէսի ատտ օլունմալը տըր:

Պապը Ալի իշպու հալին աղըրլըղընը անլամըշ օլտուղու աշիքեար տըր: Իշթէ Սըրպ իլէ պիր մուհարէպէնին իմքեանը իւզէրինէ հազըրլըգ օլարագ թէրէտտիւտթընտան տէյիլ միտիր քի Պապը Ալի, հէր կէօնա ֆէնալըղըն էօնիւնիւ ալմագ իւզրէ Նիշտէ պիր օրտու աչքէր թէճէմմիւ իթտիրիեօր: Հէր նէ իսէ, Սըրպ հուտուտու եագընընտա պիր օրտունուն թէշէքքիւլի, արազիյի շահանէտէն կէրէք Պօսնանըն [illegible] չարգի ճիհէթինի իսեանէ տավէթ վէ կէրէք Հէրսէք իսեանընա մուավէնէթ իչին կէչմէք իսթէեէն սիլահլը պէօլիւքլէրինի կէօզէթլէմէյէ գօլայլըգ վէրիր: Շուտա չեանը միւթալէա տըր քի ասաքիրի շահանէնին թահթը նազարա ալտըղը հուտուտ, ասըլարըն Սըրպիսթանտան կէրէք ատամճա վէ կէրէք սիլահճա կէօրտիւքլէրի մուավէնէթ հուտուտու տէյիլ տիր, չիւնքի ասիլարա Պօսնատա օլունան մուավէնէթ Տըրինա վէ Սավա պօղազընտան, եանի չըմալը ղարպի թարաֆընտան օլուեօր:

Իշթէ պունատա էվվէլքի կիւն Սէրաքէվօտան ըսմէն ալընան թէլէկրաֆ իսպաթը գավի տիր: Պու թէլէկրաֆըն մաալինէ կէօրէ, պին գատար Սըրպլը Տըրինա նէհրի կէչմիշ վէ ասաքիրի միւլլիւքեանէ թարաֆընտան միւնհէզիմ իտիլմիշ տիր: Ֆագաթ կէչմէսինէ միւսաատէ օլունմաեան մէզքիւր պէօլիւքտէն պաշգա նէ գատար Սըրպլըլար հուտուտու կէչէրէք ասիլարա մուավէնէթ իտէպիլտի:

Իշպու թէլէկրաֆտա 6 թօփ վէ 500 թիւֆէնկին, Սըրպլըլարա կէօնտէրիլիրքէն կըրատուչքատա ասաքիրի շահանէ թարաֆընտան թութուլուպ զապթ օլունտուղու միւնտէրիճ տիր: Իշթէ պու իրսալաթըն էհէմմիյէթինտէն, Սըրպ հիւքիւմէթի տէյիլ իսէ Սըրպլըլարըն իսեան հագգընտա նէ տէրէճէ գատար ղայրէթ էյլէտիքլէրի անլաշըլըր:

(Գուրիէ տ'Օրիան)

———

ԻԼԱՆ

Միւֆլիս Իսթանպօլլու օղուլլարը գումբանեասընըն իֆլասը հագգընտա լազըմ կէլէն մուամէլաթը գանունիյէ քեամիլէն իճրա օլունտուղունտան, շիւրէքեասընըն, ասհապը մաթլուպունա թէքլիֆ էյլէտիկի գօնգօրտաթօնուն միւզաքէրէ վէ գարարլաշտըրըլմասը իչին, մէզքիւր գումբանեատան ալաճագլը օլանլարըն, սալը հալ չապանընըն օն ալթըսընա, վէ տօգսան պիր սէնէսի էյլուլունուն տէօրտիւնէ թէսատիւֆ իտէն բէնճշէնպէհ կիւնիւ սաաթ պէշ րատտէլէրինտէ, Թիճարէթ խանէտէ քէային մէսալիհի իֆլասիյէնին րույէթինէ մախսուս օտաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր:

———

1875 Օգոստ. 9 թարիխլի վէ երկիրմի սէքիզ կիւն վատէլի օլուպ կէթիրէնէ եալընըզ ալթմըշ տէօրթ ատէտ Լիրայի Օսմանի թէտիյէ օլունմագ իւզրէ, Կուռնիկ վէ Քիրեաքօ իմզալը պիր գըթա պօնօ պէտէլսիզ վէ մուվագգաթ օլուպ տըշարտա գալմըշ օլտուղունտան քիմէսնէ թարաֆընտան մէզքիւր պօնօեա րաղպէթ օլունմամասը իչիւն իլանընա միւսարաաթ օլունուր:

27 Օգոստ. 1875

Ասիթանէ, Կուռնիկ վէ Քիրեաքօ

ԹԻՃԱՐԻՅԷ

Լիվըրբուլ, 3 սեպտ.

Միտ. Ն. Օր. բամուգու
Տօլլարա էյի ճինս
Պու կիւնքի սաթըշ
Բիացա տուրկուն

ՍԱՐՐԱՖԻ

Լօնտրա, 7 սեպտ.

Էսհամը Ումումի աչըգտը գ. ք.	35 13/16
» » գաբանաը գ. ք.	
65 »	
69 »	48 3/4
Պօն տիւ Թրէզօր (Սէրի Ա.Բ.) գ. ք.	70 1/2
1873 »	46 5/8
Ինկիլիզ գօնսօլիտի	94 5/8

Բարիս 4 սեպտ.

Էսհամը Ումումիյէ գար. ք. բ.
1865
1869
1873
Ռումէլի շըմէնտըֆէր սէհիմլէրի
Ֆըրանսըզ ֆօնտօսու 5 0/0
» » 3 0/0
Իթալիա

—o—

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էսհ. Ում. Օգոս. 27 ախշ. գբնար	40 34
Էսհ. Ում. 28 Օգոստ. սապահ աչ.	41 9
էն եիւքսէք	41 18
էն աշաղը	41 9
Սաաթ 6	41 17 1/2
Իսթիգրազ 1863 (Մուրթօն) 6 0/0 Ֆր.	316
» 1865 (Մուրթօն) 6 0/0	322
» 1869 (Բինար) 6 0/0	257
» 1872 (Պօն տիւ Թըրէզօր) 9 0/0 Լիրա սթէր.	74 3/4
» 1873 (Բինար) 6 0/0	247
Ռումէլի Շըմէնտըֆէր 3 0/0	119 3/4
Քօնս. գուբօն չըգօնթօսու ղըր.	11
Շըմէնտըֆէր » » ֆայիզը »	25 20
Ռէբօր	
Հէվալէսիզ ֆայ.	8
Ագճէ ֆայիզի 0/0	10—12

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԱԹԸ

Գրէտի Ժէնէրալ 6 0/0 Լիր. Օսմ.	8 15
Սօսիէթէ Ժէնէ. 6 0/0 Լիր. Օթ.	7
Ստամպօլ պանգասը 6 0/0	5 30
Պանգ Գօմէրսիալ	3 80
Սօսիէթէ օթօման Լիր. Սթէր	
Թրամվայ 5 0/0 ղր.	280
Լավրիօն (մատէն) Ֆր.	65

—o—

ԳԱՄՊԻՕ ՖԻԵԱԹԸ

Լիրա սթէրլին
Ֆրանգ

ԱԳՃԷԼԵՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Ինկիլիզ լիրասը
Ֆրանսըզ ալթունու
Բօյ
Գըրմիզ ալթունու
Պէեազ մէճիտիյէ փարզը
Մէթալիք փարզը
Պագըր
Պէշլիք
Գարպօն գայմէսի գաբիզ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ըրբազան Պատրիարք հազրէթլէրինին, կէչէն կիւնլէր զաթը հազրէթի սատարէթուզմայէ կիտէրէք իգհարը ուպուտիյէթ իլէ պէրապէր, միլլէթիմիզ հալլէրինճէ պազը հիմմէթ վէ մէրհամէթլէրինի ըճա էյլէտիքլէրինտէ, չօգ իւմիտպախշ ճէվապլար ալտըգլարը, ղազէթալարտա օգունմագտա տըր:

Ինշալլահ Մահմուտ Նէտիմ բաշա հազրէթլէրինին վատ վէ իւմիտլէրի չիմտիյէ գատար բէք չօգ տէֆա ալընմըշ օլան սայիր վատլարըն վէ իւմիտլէրին սըրասընա կէչմէզ:

* * *

Բաթրիգխանէ մէճլիսլէրինին, պիր գաչ հաֆթատան պէրու Նիզամընտա թէճէմմիւ իթմէմէքտէ օլմասընա տայիր, պազը ղազէթալարտա սիթէմ վէ թէշէքքիւր օգունմագտա տըր:

Պիզճէ թէճէմմիւ իտէրէք չիմտիյէ գատար կէօրտիւքլէրի կիպի, էյլէ Նիզամըզ, վէ միլլէթէ վէ քիլիսէյէ մուղիր իշլէր կէօրէճէքլէր իսէ, հիչ թօփլանմասալար տահա զիեատէ խայըրլը, վէ հաթթա թէշէքքիւրէ տախի շայեան տըր:

Իզմիր իշլէրի չու հալէ կէթիրէն մէզքիւր մէճլիսլէր տիր, Պալըքէսիրի ալթիւսթ իտէն, մէզքիւր մէճլիսլէրին կէօնտէրտիկի բարիզմաւագ տըր, Խըրմեան հազրէթլէրի էլինտէն Մուշ վանքը վանահայրըղընը, Նիզամա մուղայիր օլարագ զապթ իտիպ տէ, Մամբրէ եպիսկոպոս կիպի պիր ատամի էքսէրինէ վիրէն մէզքիւր մէճլիսլէր տիր, վանը Պօղոս վարդապետին ճինայէթ տավասընա, հէր Նիզամա վէ հէր հուգուգա մուղայիր օլարագ պագմագլըղա գալգըշան, վէ նէ եաբտըղընը շաշըրան, մէզքիւր մէճլիսլէր տիր, Սիվրի հիսար քահանասընը այլարճա բէրիշան իտէն մէզքիւր մէճլիսլէր տիր, Ամբրոսիոս վարդապետ կիպի պիր ատամը թասահուպ իտէն, վէ տաղա տէյի ալըպ պիրլիքտէ օթուրմագլըղա իրթիքեապ էյլէյէն մէզքիւր մէճլիսլէր տիր, Խաչատուր եպիսկոպոսուն պէշ եիւզ լիրալըգ հէյէպազլըղընը հալէա պու կիւնէ գատար կիզլէմէյէ չալըշան մէզքիւր մէճլիսլէր տիր, վէ էյլէ պիր ատամը կաթողիկոս տէյի թանըեան մէզքիւր մէճլիսլէր տիր, պունտան օն պէշ սէնէ էվվէլ վիրիլմիշ օլան բաթրիգխանէ գայտլարընը վէ գարարլարընը աեագ ալթընա ալարագ, Պօղոս վարդապետէ պիսուչլուգ սըֆաթը վիրմէքլիկէ ճիւրաթ իտէն մէզքիւր մէճլիսլէր տիր, մէրգումու, տէօյէրէք զէվճէսի էօլիւմիւնէ սէպէպ օլմուշ տուր տէյի, Պապը Ճապթիյէտէ տավա իթմէքտէ օլան պիր Բիւրտէ գարշը, իլթիմաս թէնէզզիւլ իտէն բաթրիգխանէ տիր:

Էյլէուպ քիլիսէլէրինտէն պիրինէ էհալի րահաթճա վէ թէմիզճէ օթու-

րապիլսին իչին գօնուլմուշ օլան գանարէլէրին, կիւեա պիր կիւնաՀ տըր կիպի, վէ կիւեա պունտան եւուզ սէնէ էվվէլքի վագըթլարտա եաշաեօրուզ կիպի, գալտըրըլմասընը, վէ եալընըզ գաւիթտէ պուլունմասընը էմր իտէն բաթրիգխանէ տիր. վէ պու կիւնլէրտէ եա Պալատ վէ եախօտ Գարակիւմրիւք մէքթէպինտէ, վասպուրական նամ եէնի պիր ուխուվվէթին, բազար կիւնլէրի թօբլանարագ օգուեուպ տէրս վիրմէքլիկլինի եասագ իթմէքլիկէ գատար ճէսարէթ իտէն բաթրիգխանէ տիր, ֆագաթ, Գալաթա քիլիսէսինտէ, օճագ աղալարընըն կիւնտէ սէքիզ եէրտէ մէճլիս գուրմալարընա, վէ կէրէք բաթրիգխանէյի, վէ կէրէք թէքմիլ միլլէթի բարմագլարը իւզէրինէ ալմալարընա, էգճան ու տիլ վէ քէմալի մէմնունիյէթլէ, վէ պու չէյէ դարշը օլանլարըմըզա խասսէթէն գըստ օլմագ իչին միւսաատէ իտէն տախի բաթրիգխանէ տիր, վէ ղայրիՀիւմ վէ ղայրիՀիւմ ։

* * *

Արչալույստա օգունտուղունա կէօրէ, բաթրիգխանէ Հէնուզ Իզմիրին նիզամըզ էմրի ինթիխապը մատտէսինի թէսվիյէ իյլէմէտիկինտէն, էՀալի Հիւքիւմէթի մաՀէլլիյէյէ միւրաճաաթլա պիր մուվագգաթ մէճլիս թէչքիլ ու թայեինինէ տայիր րուխսաթ թաՀսիլ իտէճէք, վէ պու եօլ իլէ մէսալիՀի միլլէթի թէսվիյէյէ միւսարաաթա մէճպուր օլաճագ իմիշ ։

Հայ Հա՛յ, էն տօղրուսու վէ էն սէլամէթ թարիգ պու տուր, մատամ քի Բաթրիգխանէ իտարէյէ միւգթէտիր տէյիլ տիր ։ զէվալլը էՀալի էօյլէ եըլլարճա պէքլէյէճէք, վէ պիր պիրինէ դարշը ատավէթ թօՀումու սէպլէյէրէք խարապ օլմագ տան իսէ, Հիւքիւմէթէ միւրաճաաթլա քէնտի պաշընը քէնտիսի թարամալը տըր։ Լիմմա, պու Հալ կիւեա ՍաՀմանադրութիւնա մուղայիր իմիշ․ էօյլէ պու լագըրտըլար իլէ վագըթ կէչիրմէնին վագթը կէչմիշ տիր․ ՍաՀմանադրութիւն տէնիլէն չէյին իսմի վարտըր, վէ Գալաթա օճաղընա պիր սէրմայէ օլմուշ տուր, եօգսա նէ ճիսմի վարտըր, վէ նէտէ ի՞րասը միւմքին տիր, չիւնքի նէ իտուկի պէլլիսիզ պիր չէյ տիր, վէ իչթէ մէյվէսիտէ մէյտանտա կէօրիւնմէքտէ տիր, պիզճէ եալընըզ իքի մէյվէսի վար տըր, պիրինճիսի Գալա՞ա օճաղընըն պատիլի Հաւաթը վէ իՀեասը վէ պագասը օլմագտատըր, վէ իքինճիսի տախի, պիր թագըմ պիր պիրինէ գարշը լագըրտը սէօյլէմէք վէ նութգ օգումագ իսթէյէն, վէ պունունլա իֆթիխար իյլէյէն ատամլար, պէշ սէնէտէն պէրու Գալաթա քիլիսէսինտէ թօբլանարագ, ալգըշլէրինի իճրա իթմէքտէ տիրլէր ։

* * *

Ագապեան վէ փանոսեան վարժարանլարըմըզ ուֆաճըգ թաթիլլէրի պի՞ թէրէք տէրսլէրէ պաշլանըլմըշ օլտուղունտան, Հէնուզ կէլմէմիշ օլան շակիրտան աթալարընըն մալիւմու օլմագ իւզրէ իխթար իտէրիզ ։

ԱԶԳ․

Վանայ Սանդխտեան ընկերութեան Ընդ․ Հ․ ժողովը պիտի գումարի յառաջ. Ջիկայ կիւրակէ որ է 31 օգոստոս ի Շէրիֆ փաշա խան․ Ուստի կը խնդրուի որ Համայն ընկերք ներկայ գտնուիլ բարեՀաճին ։

ԿԱՐԳ ԽՆԴՐՈՑ

Նախորդ Տնօ․ ժող․ Հաշւոյ Տեղեկագիր

Ներկայ Տնօրէն ժողովոյ Տեղեկագիր

Դիւանի և Տնօ․ ժող․ ընտրութիւնք ։—

26 օգոստ․ 1875 Ատենապետ Դիւանի

ի Կ․ Պօլիս Ս․ ընկերութ․ Վանայ

Յովհ․ Տէր Մանուկեան

ԲՈՒՍԱԲԱՆԱԿԱՆ

Ա․

ՔԱՆԻ՜ Հիասքանչ է բնութեան գործ։ Ճշմարի՜տ, բնութիւնը չ՚է տեսած, աշխարՀը չ՚է ճանչած, երջանկութեան անուշ ճաշակը չ՚է ունեցած, վերացման դիւթական աճու մը յինքն չէ ըղգացած, երկինը, երկիրը, արարիչն և նոյն իսկ ինքզինք չէ տեսած և չ՚է վայելած մարդն՝ այն ոսկեզօծ և մոգական Հրապոյրին մէջ, որ կենաց վշտին դեղթափն է և նպատակներու կայանը ։ Այո՛, չ՚է ապրած, կ՚ասեմ, այն Հեգ մարդը, որ մօրն արգանդէն քընեած իջաւ, աչքերը լուսոյ չի բացաւ, և չի մտաւ, մի նուագ, բնութեան խորը և չի տեսաւ զայն իւր անխարդախ և իսկական պատկերին մէջ, իւր օրէնքներուն, իւր շարժումներուն և իւր գործերուն մէջ՝ այնպէս կենդանի և լայնարձակ և բիւրաՀրաշ, ինչպէս որ էր և է և պիտի լինի ։

Բնութիւնը բուն բնութեան արգանդը կարելի է նշմարել ։ Նա ոչ թէ իւր մակերևութին վրայ, այլ իւր անդընդոց մէջ կը կենդանանայ, կը փայլի և կը վսեմանայ և երբ նորա այս ներքին Հայելոյն մէջ նայի մարդ, բուն մարդը կը տեսնէ և այն ատեն «զմայլելին» երևան կըգայ իւր ոսկեծղի նկարովը ։

Հիւկօ, իւր մի Հակառակորդ եպիսկոպոսին պատասխանելու ատեն, իրաւամբ ասած է—Տիեզերքն ալ, մարդու նման, կարող է ասել «Ես»— ։

Բնութիւնը իւր կեղևին վրայ զըննելը՝ զանի չի տեսնել է, մի անՀուն տեսարան կարկատուն, պատառուն և թերաթափանց վարագուրի մի ետևէն դիտել է, ճշմարտութիւնն ու մեծ էակը վՀին յատակը իջեցնելով քննել է ։

Երանի՜ անոր որ կը կարդայ ։

Մարդ որ չի կարդաց, մարդ որ չի գիտցաւ թէ բնութիւնը կեանք ունի, Հոգի ունի, շարժում ունի, Հուր ունի շունչ ունի, օրէն, կարգ և պաշտօնեայ ունի, կը ծերի, կը թարմանայ, կը ծնի և կը վերածնի, և այս ամենը մի խիստ բարեկարգ, աննըղլի և յարաշարժ դրութեան ներքև, ո՜Հ, քանի՜օն եղկելի է ապաքէն ։

Բ․

Տեսէ՛ք, այն փոքրիկ ծաղիկը, դաշտի կամ պարտիզի մի անկիւնը, ժայռի կամ թփի մի տակովը Հեզիկ ու լռիկ, ո՜Հ, քանի՜ առաւել Հիանալի է իւր ներքնոյն մէջ, որքան զուարճալի՝ իւր արտաքնոյն վրայ ։ Կը յուսա՞յիք որ մարդուն Հետ մրցելու կը բաւէ նա ։

Անի կը շնչէ, կը քրտնի, կը Հևայ, կը ժպտի, կը տրտմի, վիշտ ունի, խինդ ունի, վէրք ունի, սէր ունի, ազգ ունի, ընտանիք ունի, ծնող ունի, զաւակ ունի, Հայրենի՛ք ունի, վասն զի ներական գործի և գործարան ունի, և իրեն յատուկ երկիրը, երկինը և կլիման ունի ։

Ո՜Հ, զարմանալի չէ՞ միթէ այն սիրուն նարկիսը, մինչդեռ գետոյն եզրը սիրավառ կը ժպտէր բնութեան երեսին, արևուն շունչ կը տար և ջրի սանրքէն ոգի կ՚առնոյր, աՀա յանկարծ կը տխրի, կը սմքի, կը Հաւքէ ինքզինք և կը գոցուի դառնութեամբ երբ սև ամպեր ու խռովայոյզ մրրիկներ յառաջ կը գան արևմուտէն ։

Ո՜Հ, ո՜ անմեկնելի մեծին խորՀրդաւոր թատերաբեմը, զքեզ պարփակող անբաւ լռութեան ծոցը քանի՜ զարմանալի, քանի զմայլելի և վսեմ ներկայացումներ կը տաս ։

Այո՛, մարդ որ չի տեսաւ զայս, մարդ որ պաՀ մի կանգ չառաւ այդ վշտաՀար ծաղկին առջև, չի դիտեց զանի մացառին մէջ վիշտերէն կամ կաթոգին Հրճուումներէն գրաւուած, չի թափանցեց նորա կեանքի ներքին գործեր, չի զգաց սէրը, ընտանին, ընկերը և Հայրենին, այլ լոկ մատակ առիծին ետևէն պնդեցաւ և ճարակը ճանչեց, աննպատա՜կ իբրու Հով, ո՜Հ, ասէ՛ք, միթէ ապրեցա՞ւ այդ Հեգ արարած ։

Գ․

Ծաղիկը, ծառը, եղեգը, արմաւը, գիՀին, ալօճեննին և ձիթենին, այն՝ որ վճիտ առուակին մի գեղածիծաղ ափէ զեփիւռէն կը տարուբերի և այն՝ որ վայրի Հովտին մէջ փոթորիկներով կը կոծի, այն՝ որ կղզիին մէջ ծովային գոլորշիներով կը շրջապատի, և այն՝ որ ովասիսի մը մէջ անապատական տապերով կը ջեռնու, թէև փոքրամասն տարբերութեամբ, այլ Հաւասարապէս զուրկ չեն այն էական պայմաններէն, որք սերական պաՀպանութեան և աճման կը ծառայեն, բուսական ընտանիք կը պատրաստեն. գոյնը և ներկը կը Հրաշակերտեն, գունաւորը կ՚արտաբերեն, տերևը զատ, ծաղիկը զատ, պտուղը զատ և Հունտը զատ կը ձևակերպեն. միով բանիւ, սերական աճումը իւրեանց մէջ աննուազ բարգաւաճելու, իրենց մեծ միակին փառքը խաւարէն մերկացնելու, իրենց պարտիզպանին քիրտնը վճարելու և Հրապոյրն ու Հիանալին Հոգիներու մէջ մարմնաւորելու բոլոր գործարան և ոյժ ունին ։

Բոյսերը սերմ ունին, ձու ունին, արանդամ և իգանդամ ունին, միայն սա տարբերութեամբ որ զանոնք միևնոյն անձին՝ բունին կամ ցողունին՝ միևնոյն ծաղկին կամ ծիլին մէջ ունին, Հակառակ այն դրութեան, որ կերևայ կենդանեաց վրայ ։

Ա՛ռ վարդը, կամ մի այլ ծաղիկ, նորա կեդրոնէն սկսելով գնա՛ մինչև շըրջապատը նրբագծին Հայեցողութեամբ, և աՀա, նախ պիտի տեսնես պատեՀանման մի նիւթ, իգական գործին է նա, քիչ մի յառաջ գնա՛ և աՀա այդ գործիին շուրջը մի փոշենման նիւթ պիտի նշմարես, որք՝ միմեանց նման մի քանի կամ մի գործիներու մէջ կը պարփակին, աՀա այս գործիները կամ գործին արանդամն է և այդ փոշին այն սկզբունքը, այն նիւթը կամ այն փոքրիկ ունտը, որմէ բուսական աՀագին ազգը կը բղխի ։

Այս երկու գործիները արտաքուստ ծրարուած կը լինին մի նուրբ թաղանթի մէջ ։

Այդ թաղանթ երբեմն երկխաւ կը լինի, որոց ներքինը այն գունաւոր խաւն է՝, որով ծաղկունք, այլ և այլ ներկերու տակ տեսնուելով իրաւունք ունեցած են ամենուն զմայլանացը արժանանալու, կոյսին ոսկեթել խոպոպին, յաղթողին վեՀ ճակատը և մուզային քնարը զարդարելու. իսկ արտաքինը կանաչ գոյնի ծրարն է ։

Ո՜Հ, քանի՜ զարմանալի է որ այս երկու խաւերուն մէջ՝ որք Հազիւ կը թուին թէ մի խաւ ծաղկի մը տերևիկը կամ մանեկն է տակաւին կարենան իրենց մէջ կրել խել մի այլ գործիներ և նիւթ, որոց իւրաքանչիւրն իւրեանց կարևորութիւնը, իւրեանց գործը և իւրեանց պաշտօնը ունին ։

Հոն կան, ասացինք, ուրիշ խել մի գործիներ, ասոնք նեկտարական գործին կամ խորիսխային նիւթը, շինել և պատրաստելու կարևոր գործը կը վարեն ։

Սակայն այս ամէնը մի ծաղկի կամ բուսական մի մանեկի վրայ. ինչպէս վերև ասացինք, Հակառակ կենդանեաց սերային գործարանական դրութեան ։

«կենդանի» բառն արտասանեցինք և մեր միտ, ինկաւ որ ասենք թէ բոյսերը անկենդան չեն ։

Հաշակաւորն կլոիլ գտաւ և Հաստատեց թէ բուսական սերմերը կազմող Հիւլէական էակները, արական սերմնորդներու պէս, կենդանական շարժում ունին և Հետևապէս նոքա կենդանի էակներ են, թէև մեծն Պըրիւնի կը Հերքէ ասելով թէ «անի մի բուսական յատուկ գիւտ չէ, այլ սա ընդՀանուր առածին կը պատկանի թէ որ և է մարմնոյ մի յետին նուրբ մասնիկը շարժելու բնական տրամադրութիւնը ունի» ։

Սակայն թէ կլաիլը պաշտպանենք և թէ, Պրիւնի, մեր կարծիքին մէջ խաբուած չպիտի լինինք. երբ կրնանք ցոյց տալ թէ բուսականք կը շնչեն և կարտաշնչեն, կը քրտնին և կը ծծեն, կը զուգորդին և կաճին, միմիայն, իրաւամբ, բուսաբաններ Համայնական Հաւանութեամբ ընդունած են թէ «նոքա զգացումէ և կամային շարժումէ զուրկ են» ։

Կլայիչ «կենդանութիւնը» կը մասնաւորէ բուսականաց մէջ, Պրիւնի կ՚ընդարձակէ և կ՚ընդՀանրացնէ բոլոր տիեզերական նիւթոց Համար, բայց այդ ամէնը Հիւլէից մէջ ։

Ասի կը նշանակէ — այն որ անկենդան է իւր ամբողջին մէջ, կենդանի է իւր Հիւլէներուն մէջ ։

Հոս, ուր տրամախոՀութիւնը կրնայ գայթակղիլ և բողոք բառնալ, Հարկ է յաւելուլ թէ ընդՀանուր Հիւլէից շարժումը արդեօք կենդանակա՞ն է, արդեօք կեդրոնաձիգ զօրութեան մի արգասի՞ն է, արդեօք ելեկտրական կամ մագնիտական մի ձգտո՞ւմ կամ մղո՞ւմ կայ ։ Բայց որովՀետև, զասոնք քննելով, բուն խնդրոյն սաՀմանէն շատ դուրս կ՚իյնանք, անի բնագիտութեան և բնական ողջոյն օրինաց դասատուներուն թողուլ և Հոն պարոն Պրիւնիի բանին բուն ոգին ըմբռնել Հարկ է ։

Ուրեմն կը ձգենք այդ սինոյական երկարաձիգ ուղևորութիւն և դառնամք մեր բանին թէ բուսականք կը ծնին, կ՚աճին և կը մեռնին, ունենալով բոլոր այն գործին ու գործարան որ սոյն եռակի գործողութեան յատուկ են ։

Բոյսն ալ ունի իւր մորթն ու մարմինը։

Բոյսի մի մորթը իւր կեղևն է, մարմինը բուն փայտը. և այս երկուքը կրկին, մարդկային մորթին ու մարմնոյն նման, իրենց բաժանումն ունին ։

Կեղևը իրեք խաւէ կը բաղկանայ, որոց առաջինը նուրբ փառ մ՚է, երկրորդը նորա ներքև, այն խաւն է, որ մանաւանդ ծառոց ջրարբութեան և խոնաւի առաւելութեան ատեն, կանաչ գոյն կը ցուցնէ ։

Երրորդը, որ նախորդ երկու խաւերուն տակն է, բուն ինքը կեղեւն է, որ մաղերակաւոր ՚նեարդերէ ձեւացած է։

Այսպէս երեք խաւ էնաև բուն փայտային մասը, որոյ երրորդ և ամենէն ներքին մասը ծառածուծն է, որ բունին՝ արմատէն երած կէտէն սկսելով կ'երկարի մինչև ոստոյ յետին ծայրը և ասի, ամէն կողմէն, հօրիզոնական ճառագայթային գծերով հաղորդակցութիւն ունի մինչև կեղևի երկրորդ խաւին հետ։

Ապաքէն ցողունաւորները բունաւորներէն կը տարբերին կազմութեամբ, սակայն իրենց սնունդը ճարել ու հայթայթելու չափ միջոցէ զուրկ չեն և ունին իրենց գործարաններ։

Բոյսերն իրենց սնունդն ուրեանց կանաչ մասերով կ'ընդունին, հողին մէջէն արմատական ծիլերուն ծայրը եղող սպնգային մասերով. օդին մէջէն տերևներով և այլ մասերով կը ծըծեն այն ամէն սննդական տարրերը, որոց պէտք ունին։

Դ.

Բուսոց առաջին սնունդը ածխային ոդին է. զոր կրնան գտնալ և առնուլ օդէն, ջրէն և աղբէն։

Երկրորդն է բորակային ոդին, որ կը գտնուի կենդանեաց նեխած դիականց հոտին և օդոյն մէջ։

Երրորդն է թթուածին ոդին, որ ջուրէն, օդէն և ածխաթթուէն կը գտնէ։

Չորրորդական են հանքային, հողային և աղային նիւթեր, զորս կը ծըծեն ջրի միջոցաւ։

Բուսականք իրենց այդ երրեակ սընընդական տարրը ոչ թէ [illegible] մաքրմիններէ զատելով ու զտելով կ'առնուն, ոչ, այլ նախ [illegible] կը ծծեն, սակայն, յետոյ արևու ջերմութեան տակ ինալով, աւելորդ թթուածինը, որ ջրածնի հետ ջրային վիճակի մէջ ծծած էր, կը տայ դուրս արտաշնչութեամբ և որ ածխաթթու ծծած էր ածխային ոդին պահելէ յետոյ, թըթուածին ոդին կ'արձակէ, և այլք առ[illegible]ցին առկի։

'Ի վերայ սյսը ամենայնի, պէտք չէ հասկնալ՝ թէ բուսականք ածխածինը, բորակածինը և ուրիշ իրենց կենսատուներն, անգամ մի, ծծելէ յետոյ բնաւ և ոչ մի մաս չ'են արտաբերէր ոչ ջերի և ոչ ինչի ազդեցութեան տակ։

Բոյսերը, իրենց բուսարուած առ հասարակ ցերեկ ժամանակ կը հաւքեն և նոյն ժամանակ դուրս կ'արտաբերեն զանոնք, որք իրենց՝ սնունդին յատուկ չեն։ Այլ, ընդհակառակը գիշերները, մանաւանդ շուք տեղ մեծցող բոյսերն ածխածին և բորակածին ոդիներ [illegible] դուրս կ'արտաշնչեն եւ թթուածին կ'առնուն։

Ահա թէ ինչ պատճառաւ բժիշկք կը պատուիրեն չ'ննջել և չ'գտնուիլ այն սենեկին մէջ՝ ուր բոյս կայ. մանաւանդ մութ չ'գտնուիլ այն վայրին, ուր չորցած կամ հիւանդ բոյս կայ։ Իսկ մամուռ և սունկ եղած տեղերը բնակիլ միշտ [illegible] վնասակար է, վասն զի սոքա ամէն ատեն ածխային ոդի կը հանեն, որ մարդոյ վնասաբեր է։

Մարդկանց մէջ կերակուծն ու խըմուածը ստամոքսի մէջ հալուելէ յետոյ, այդ խառնուրդը մի նոր մարմին կը ձեւանայ և անոր կը յառաջանայ այն մի նիւթ որ բուն սննդականն է և ան «մամայ» կանուանուի։

Այսպէս ալ բոյսերը՝ հարկաւոր տարրերքը խառն և անմաքուր վիճակի մէջ առնել և զտելէ զկնի, վնասակար մասնկունքը արտաքսելու գործողութեան հետ միասին, նաև կենսատու սկզբանց ամէնը, իրենց յատուկ գործողութեամբ իրար միացնելով, մի նոր մարմին և բուն սննդականը կը կազմեն զոր մեք «բուսաքուտ» կ'անուանեմք։

Բոյսերը կըքրտնին նաև, և այս գործողութիւնը «թորում» կ'անուանեն առհասարակ։

Այս գործողութիւնը առաւել բարեխառն ջերմութեան մի տակ կը յաջողի և մանաւանդ կաղամբին տերեւոյ վրայ լաւ կը տեսնուի։

Քանի՛ցս դիտած ենք, առաւօտին հետ, բուսոյ տերևներուն վրայ կլորիկ, փոքրիկ, մարգարտեայ հատիկներու նման ջրային կաթիլներ տեսնելով, որք արեւուն շողիկներուն տակ փայփլելով կը պըլպըլան և ծիրանւոյն հօթը գոյները կը ծնին։

Բուսաբաններէն ոմանք, ինչպէս ռամկութիւնը, կարծել ուզած են թէ այդ ցօղիկներ գիշերային պահերուն երկնէր իջող եղեամի բերն է, սակայն երկար և նուրբ քննութիւններ վկայեցին թէ նոքա ոչ թէ բուսական տերևէն դուրս միջոցէ մի կը գան, այլ նոյն ինքն բուսոյ իրենց մէջէն կը ծորին ու կը գոյանան։ Բուսոյ այն որ գըրագիտութիւնը «ցօղ» կ'անուանէ, բուսաբանը «բուսական քիրտն» կրնայ անուանել այժմ։

Քիրտն կամ ցօղ, որ ընդհանրապէս տերևներու յատուկ է, չոր և ջեր օդի ներկայութեան պէտք ունին, ըստ որում խոնաւութիւնն առաւել է նորա գոյութեանը բուսական արգել լինելու։

Մինչ մեծութեամբ մի տերև քսան և չորս ժամու միջոցի մի մէջ տասը ցորեանի չափ քիրտն կամ ցօղ կը թորէ, և ասի, ինչպէս մարդու համար ալ կրնամք ասել ըստ տեղւոյն, բուսական կեանքի, նոցա մէջէն վնասատու և աւելորդ հիւթը արտաքսելով, պահպանութիւնը և տեւումը կ'երաշխաւորէ։

Այլ հարկ է յայտնենք թէ միայն այս գործողութիւն չ'է միայն որ բուսական կեանքին առողջ կը տայ։ Ապա բուսական շնչաւորութիւնն ալ կ'ընկերակցի հոն. և երբ, [illegible] երկուքը մէկէն առնելով, մի այլ բացատրութիւնով կամենամք պարզել մեր բանը, կարող ենք ասել թէ բոյսերն իրենց մէջ եղած վնասակար տարրերը թէ հեղուկ և թէ շոգեկան վիճակի մէջ արտաքսելով կը պահպանեն իրենց գոյութիւնը։

Երբ այս ամենը կը տեսնենք և պահ մի հրապուրուելով մեր մտածումի սուրբ հրեշտակը կ'արթննայ, երբ այսպիսի դեռ բիւրակերպ պարագաներ մեր հիացումի ծովին յոյզ ու ալիք կը շնորհեն, ո՛հ, կարելի՞ է լռել և չ'ասել թէ ծաղիկն ալ ուրեմն ընտանիք մ'եղած է, մայր և հայր ունեցած է, ուրախութիւն և վիշտ պահած է և օր մի «ո՛րբ» մնացած է, զոր պիտի գրենք ապայն մէջ։

Թ.Ա.Թ.ՈՒ.

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

1873 Նոյեմբեր 10 թարիխինտէ թէրթիպի էվվէլ օլարագ 20 վէ 1874 Ապրիլ 1 թարիխինտէ թէրթիպի սանի օլարագ 40 ատէտ, քի ճէման 60 հիսսէ իթիպարը իլէ թէէսիս իթմիշ օլտուղում չիրքէթին 60 ատէտ Շըմէնտըֆէր վէ 120 ատէտ Ղուրուշ հիսսէլէրի օլուպ, պունլարըն նիւմէրօլարը իլէ պէրապէր թանզիմ օլունմուշ չիրքէթնամէտէն պիրէր նիւսխէ չիւրէքեա էէտինտէ պուլունմուշ իսէ տէ, մէզքիւր 60 ատէտ Շըմէնտըֆէր քեահատլար իլէ 80 ատէտ Ղուրուշ քեահատլարը գայիպէն զայ օլմուշ օլտուղունտան, հասպել թահրիտ՝ զայ օլանլարըն եէրինէ նիւմէրօլարը պէրվէճհի աթի ու զիքր 60 ատէտ Շըմէնտըֆէր վէ 80 ատէտ Ղուրուշ քեահատը պու քէրէ բիյաստան մուպաեա իտէրէք եէրինէ գօյմուշ տըր։ Պինայէն ալէյհ հիսսէ Սէնէտաթընտա մուրագգամ օլան աթիք նիւմէրօլարըն պիթ թապի հիւքմիւ գալմատըղը վէ շիմտիէ գատար էսկի նիւմէրօլարա հիչ պիր չէյ իսապէթ իթմէյուպ, ֆագաթ Ղուրուշ հիսսէլէրինտէն գազանան նիւմէրօլարը զիկրտէ պէեան իտէրէք, հիսսէտարանա խասսէթէն պէեան իտէրիմ քի քեօթահեատա հաճի Յարութիւն աղա Պօեաճեանա վէ Էսկիշէհիրտէ Կարապետ աղա Գէորգեանա մուրաճաաթ իտուպ, 1875 սէնէսի Սեպտեմբեր 15է գատար հիսսէ սէնէտլէրինտէ օլան նիւմէրօլարը թէպտիլ իթսինլէր. պու մուտտէթտէ գատար կէլմէզլէր վէ չիրքէթնամէլէրինի տէյիշթիրմէզլէր իսէ, էսկի նիւմէրօլարը մուաթթալ օլտուղունու իխթար իլէ պէրապէր, շայէթ էսկի նիւմէրօլարա պիր չէյ իսապէթ իտէր իսէ, ասլա մէսուլ օլմատըղըմը ճիւմլէ հիսսէտարանա իլան իտէրիմ։

Ստեփան Գէորգեան

18 Օգոստոս 1875
Վիէննա

Աթիգ Ղուրուշ հիսսէլէրինտէն գազանան նիւմէրօլար

Թէրթիպի էվվէլտէն			Թէրթիպի սանիտէն		
Սէրի	Նօ.	Ֆր.	Սէրի	Նօ.	Ֆր.
2991	29	20	3172	84	20
3129	61	20	6415	40	20
3770	1	50			

Պալէատէ պէեան գըլընմըշ մուճէտտէտէն մուպաեա օլունմուշ օլան 60 ատէտ Շըմէնտըֆէր վէ 80 ատէտ Ղուրուշ հիսսէլէրին նումէրօլարը.

Թէրթիպի էվվէլ իչիւն 20 Շըմէնտըֆէր ադսիօնլարը

Նօ.	Նօ.	Նօ.	Նօ.
2162	173129	565678	907049
14947	386400	641913	932572
143621	425134	713233	975874
146994	437513	817588	975889
146995	565677	901044	975891

Թէրթիպի սանի իչիւն 40 Շըմէնտըֆէր ադսիօնլարը

Նօ.	Նօ.	Նօ.	Նօ.
975893	977028	977654	1239765
975895	977030	977671	1247842
975915	977031	986606	1262310
976139	771032	1104169	1270681
976119	977038	1104170	1271147
976539	977034	1104171	1271936
976590	977041	1104172	1463009
976891	977143	1104180	1686634
976918	977144	1239762	1686635
977027	977149	1239763	1803628

Թէրթիպի սանի իչիւն 80 Ղուրուշ ադսիօնլարը

Սէրի	Նօ.	Սէրի	Նօ.
368	35	3940	74
708	96	3921	38
1240	21	3928	25
1819	61	3933	65
2162	32	4075	11
2169	35	4076	51
2170	32	4102	90
2471	25	4402	29
2472	20	4403	46
2482	40	4408	29
2515	55	4409	28
2883	26	4410	32
2884	32	4498	96
2885	39	4551	38
2886	38	4553	30
2887	30	4786	100
2888	33	4990	72
2945	41	5397	100
2947	59	5749	49
2982	83	5791	37
2992	24	5811	63
2995	59	5964	10
2996	98	6059	57
2996	100	6118	22
2997	52	6118	23
2999	38	6123	86
3000	34	6314	54
3000	96	6324	21
3625	23	6412	94
3714	53	6413	29
3714	66	6515	62
3853	20	6575	30
3855	42	6715	57
3856	36	6876	29
3859	68	6965	8
3860	4	6965	35
3881	62	7120	48
3888	92	7212	52
3890	74	9972	12
3907	3	7389	91

ՐՕՊԷՐԹ ԳՕԼԷԺ

Պօղազ իչինտէ Րումէլի Հիսարընտա քեային մէզքիւր մէքթէպ, մէմալիքին կէնճլէրինէ էյի պիր թէրպիյէ ալմագ իչին կիւզէլճէ գօլայլըգ վէրիր։

Պու մէմալիքին քեաֆֆէյի լիսանլարը, էհլինէթլի խօճալար մարիֆէթի իլէ թէտրիս օլունուրլար, հէմ տախի քիթապէթ, թէվարիխ, վէ իլմին հէր պիր շիւպէլէրինտէ թալիմաթը քեամիլէ վէրիլիր։ Սէնէյի հալիյէտէ մէքթէպ ալաֆրանկա սեպտեմբերին 15 ինճի կիւնիւ քիւշատ օլունաճագ տըր։

Մէզքիւր մէքթէպէ կիրմէյէ արզու իտէնլէր իչին, մէզքիւր վագըթտա հազըր պուլունմալարը էլզէմ տիր։

Պու խուսուստա մուֆասսալ մալիւմաթ ալմագ իչին, մէքթէպին բրօկրամընը կէօրմէք, վէ Ղալաթատա Պէրչէմպէ բազարընտա մէքթէպին սարրաֆլարը Գ. Ս. Հանսօն վէ գումբանեասընա մուրաճաաթ իթմէք իգթիզա իտէր։

ԻԼԱՆ

Աղապ-գարուսունտա ճամիի շէրիֆ թահթընտա 7 նիւմէրօ իլէ մուրագգամ Գրիգոր Եսայեան վէ գումբանեասընըն թիմուրճի մաղազասընտա հէր պիր ճինս բուլթրէլ (թավանա գօյմագ իչիւն լաթա թիմուրլէրի) պուլունմագտա օլուպ, էհվէն ֆիաթլա ֆիւրուխտ օլունտուղու իլան օլունուր։

2

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Պէնճէնալիք-բազարընտա Նօ. 41 Իւսի խանընտա